

Evanjelium z 26. júla 2020

17. nedeľa všedného dňa - Rok A - Matúš 13, 44-52

*Komentár biblického učenca o. Fernanda Armelliniho nie je
revidovaný autorom*

44 Nebeské kráľovstvo sa podobá pokladu ukrytému na poli; človek ho nájde a ukryje; potom od radosti ide, predá všetok svoj majetok a kúpi to pole. 45 Nebeské kráľovstvo sa podobá kupcovi, ktorý ide hľadať krásne perly; 46 a keď našiel drahocennú perlu, išiel, predal všetko, čo mal, a kúpil ju. 47 Nebeské kráľovstvo je tiež ako sieť hodená do mora, ktorá zbiera všetky druhy rýb. 48 Keď sa naplní, rybári ju hodia vytiahnu na breh, sadnú si, dobré ryby pozbierajú do košíkov a zlé vyhodia. 49 Tak to bude aj na konci sveta. Anjeli prídu, oddelia zlých od dobrých 50 a hodia ich do ohnivej pece, kde bude plač a škripanie zubami. 51 Pochopili ste všetky tieto veci?" Odpovedali mu: "Áno." 52 A povedal im: "Preto každý zákonník, ktorý sa stal učeníkom nebeského kráľovstva, je podobný hospodárovi, ktorý vyberá zo svojho pokladu nové i staré veci.

Medzi národmi starovekého Blízkeho východu si nič nevážili tak ako múdrosť. Človek mohol byť bohatý, mocný a za to si ho vážili, ctili si ho, ale ak nemal múdrosť, nevážili si ho, a pod múdrosťou sa nemyslela erudícia, ale vedieť rozlíšiť, čo je dobré a čo zlé, lebo človek sa nemôže mýliť, od toho závisí jeho život, a ak človek nestavia svoj život na múdrosti, ale na hlúposti, má vážne problémy.

V Starom zákone nájdeme mnoho textov, ktoré chvália múdrosť: v knihe Jób sa hovorí, že: viac stojí objaviť múdrosť ako drahokamy.

A najmä v knihe Prísloví a Sirachovci je mnoho strán, ktoré chvália múdrosť a tých, ktorí ju hľadajú, múdrosť: "lepšie je mať múdrosť ako zlato", hovorí kniha Prísloví v 16. kapitole. A v 8. kapitole "múdrosť je cennejšia ako perly".

Múdrosť bola rozvážnosť starších ľudí, kniha Sirachovcova ju vysvetľuje v 25. kapitole: "ako sa sluší starcom, aby vedeli dať radu v rokoch svojho života".

Mali nahromadené skúsenosti a múdrosť a ich úlohou bolo napomínať, vychovávať deti a deti detí, aby vedeli, ako žiť. Kniha Sirachovec v 8. kapitole odporúča: "Nezanedbávajte slová starších, lebo aj oni sa učili od svojich otcov."

Otázka, ktorú si kladieme, znie: "Je táto ľudská múdrosť úplne dôveryhodná?" Aj dnes koluje po svete toľko múdrosti, toľko návrhov pre život: jedni navrhujú jednu, druhí druhú múdrosť, ale čo je to múdrosť, ktorá vám umožní nerobiť v živote chyby?

Ježiš prišiel, aby vám ponúkol svoju múdrosť, a dnes vám jej neoceniteľnú hodnotu predstavuje v dvoch podobenstvách. Vypočujme si prvú z nich:

44 Nebeské kráľovstvo sa podobá pokladu ukrytému na poli; človek ho nájde a ukryje; potom od radosti ide, predá všetok svoj majetok a kúpi to pole.

V Ježišových časoch sa veľa hovorilo o pokladoch ukrytých na poli, ktoré sa niekomu mimoriadne šťastnému podarilo nájsť.

Dôvodom týchto príbehov bola skutočnosť, že počas stáročí bola izraelská krajina vždy vystavená vojnám, invázii kmeňov, cudzích národov, a keď títo nepriatelia prišli, jediným spôsobom, ako sa zachrániť, bolo utiecť.

Preto ľudia pred útekem schovávali veci, ktoré si nemohli vziať so sebou, a ak mali poklady, zakopali ich v tábore, ukryli ich a potom dúfali, že sa budú môcť vrátiť a získať ich späť. V Meghidde sa nachádza slávny Palác slonoviny, ktorý sa tak volá preto, lebo archeológovia našli pod podlahou poklad slonoviny, ktorý bol ukrytý pred nepriateľmi, a keď prišli, nenašli ho. Archeológovia namiesto toho objavili toto. Jozef Flavius tiež pripomína, že to bolo bežné správanie ľudí, keď sa približovali k rímskym vojakom počas vojny, ktorá neskôr viedla k zničeniu mesta Jeruzalem. Skutoční majitelia poľa sa zvyčajne nevrátili. Pole zostávalo dlhé roky neobrobené, potom prišiel nový majiteľ, ktorý o ukrytom poklade nič nevedel, a možno si jedného dňa okoloidúci robotník všimol zvláštnu iskru a uvedomil si hodnotu tohto poľa. Z týchto príbehov vzniklo Ježišovo podobenstvo.

Všímame si detaily, pretože nám potom pomáhajú pochopiť posolstvo, ktoré nám chce Ježiš odovzdať.

Prvý detail: k objavu pokladu došlo náhodou, robotník ho nehľadal, mal len to hlúpe šťastie, že si všimol, že sa pod ním nachádza poklad.

Druhý detail: poklad nie je honosný, je skrytý. Ak sa človek prechádza po poli s hlavou vo vzduchu, nevšima si ten lesk, zaujíma ho niečo iné, možno palác, vinica, stádo oviec, čo sú krásne veci, ale tie nie sú pokladom.

Poklad je pod ním, je skrytý.

Tretí detail: tento muž je inteligentný, chápe, že to, čo vidí, čo vychádza na povrch, je len veľmi malá časť pokladu, a chápe, že si musí vziať všetko.

Štvrtý detail: to, čo hýbe týmto mužom, je radosť. Uvedomil si, že toto je vec jeho života, a je naplnený radosťou: práve radosť ho teraz poháňa k tomu, aby robil všetky rozhodnutia.

Piaty detail: ponáhľanie sa, nie je času nazvyš, ak začne byť nerozhodný, ak zaváha, uplynú roky, ak stráca čas, stratí roky, počas ktorých by si mohol užívať tento poklad, musí sa okamžite rozhodnúť kúpiť celé to pole.

V skutočnosti, pohnutý radosťou, nič neľutuje a všetko predáva: zeleninovú záhradu, stádo oviec, domček, o nič sa už nestará, pretože si uvedomil, že teraz má možnosť realizovať radosť zo života.

Prejdime teraz k posolstvu, ktoré nám chce Ježiš odovzdať, o čom hovorí?

Čo je poklad? Je zrejmé, že je to jeho evanjelium, jeho životná múdrosť, ktorá nám ponúka nového človeka, úspešného človeka, blahoslaveného podľa jeho kritérií úspechu.

Pole je jednoznačne náš život, je ukryté v tomto našom príbehu, poklad je na tomto poli, mnohí okolo tohto pokladu prechádzajú, ale majú hlavu v oblakoch, zaujímajú sa o niečo iné, všimnú si nejaké pozlátko, ale nevenujú mu pozornosť, zaujímajú sa o to, čo je honosné, o pekné veci, ktoré všetci sledujú: večierky, bohatstvo, úspechy, dovolenky

Poklad, ktorý dáva životu zmysel, ktorý naplňuje váš život radosťou, je iný.

Tieto veci vám môžu priniesť krásnu radosť, ale nikdy vás neuspokojia, pretože človek je stvorený dobre, kým sa nestretne s týmto pokladom, nie je úplne šťastný.

Poklad evanjelia je prítomný vo svete, je zrejmý, je potrebná zvláštna pozornosť, aby sme ho mohli pochopiť, je tu nejaké znamenie, ktoré môže každý vidieť, kto nepočul nejaké múdre slovo, ktoré sa nachádza v evanjeliu, nejakú Ježišovu vetu, nejaké jeho posolstvo, nejaké jeho podobenstvo, nejaký Pánov výrok? Nastav druhé líce, čo ti záleží na tom, aby si získal celý svet, ak nedáš svojmu životu zmysel... miluj svojho nepriateľa!

Každý niečo počul, a tak všetci videli nejaké znamenie prítomnosti tohto pokladu sveta, ale nevenovali mu pozornosť.

Ako sa tento poklad nachádza?

Niektó ho môže nájsť náhodou a to je posolstvo tohto podobenstva. To znamená, že tento poklad sa nezískava, je zadarmo. Ostatní si poklad zaslúžili, stačí si uvedomiť, že je to poklad, a vziať si ho. Uvedme si niekoľko príkladov ľudí, ktorí náhodne objavili Krista a jeho evanjelium, a inteligentných ľudí, ktorí si povedali: Chcem celý tento poklad.

Napríklad, možno človek myslel len na svoju profesionálnu kariéru, ale jedného dňa, keď počúval kolegu z práce, ktorý rozmýšľal úplne inak ako ostatní, sa sám seba opýtal: ale aká je to múdrosť, či je tento môj kolega krásny.

Pochopil a teraz chce celú túto múdrosť, alebo iný, ktorý sa nezaujímal o evanjelium, ale hľadal niečo iné a pri hľadaní na internete narazil na stránku Biblie, ktorá sa mu hneď zdala zaujímavá a pýtal sa sám seba, čo sa skrýva pod touto múdrosťou, ktorá sa mi ponúka, alebo opäť iný, ktorý nikdy nechodil do kostola, ale sprevádzal smútiaceho priateľa a vypočul si kázeň, ktorá mu obrátila život naruby: uvedomil si, že existujú aj iné hodnoty, na ktoré sa treba zamerať.

Tu títo ľudia náhodou objavili, že existuje poklad, a rozhodli sa, podobne ako ten farmár, že si z toho objavu vezmú všetku radosť.

Komentátori tohto podobenstva, ale aj podobenstva, ktoré si vypočujeme o chvíľu, toľko zdôrazňovali odriekanie, aby ste si vybrali Božie kráľovstvo, musíte sa obetovať, musíte sa zrieknuť, ale zabudli na najdôležitejšie posolstvo: to, čo vás poháňa, je radosť z objavenia pokladu. Tu pochopíte, koľko tento poklad stojí, ale ste pohnutí radosťou, a preto musíte prestať prezentovať kresťanstvo ako náboženstvo smútku, obety.

Ak vstúpime do našich kostolov, čo vidíme toľkokrát?

Naozaj vidíme šťastných ľudí, ktorí radostne spievajú, pretože objavili poklad svojho života?

Hľa, ak ľudia nevidia ľudí s radosťou, ani oni nie sú podnietení hľadať ten poklad, ktorý robí šťastnými tých, ktorí veria v Krista.

Pýtame sa teda, aká je cena tohto skrytého pokladu? Je to poklad, ktorý stojí draho, nie niečo, ale všetko. A tak ide, všetko predáva, poháňaný radosťou, nie výčitkami.

Čo to znamená?

Znamená to, že človek mal svoj vlastný rebríček hodnôt, možno na jeho vrchole bolo bankové konto, modla, ktorá rozhodovala o všetkých životných voľbách, o dennom čase, o výbere priateľov. Čo ti tvoj idol prikázal urobiť? Vyberte si tých, ktorí vám chcú zarobiť viac peňazí, úspech v kariére, všetko sa riadilo týmto rebríčkom hodnôt, potom na konci bola aj pomoc blížnemu, ktorý bol v núdzi.

Cena za to, že si kúpite toto pole a poviete, že je vaše, je obrátenie rebríčka hodnôt. To znamená: to, čo bolo kedysi na dne a čo bola láska, pozornosť k druhému, dar všetkého, čo máš, aby si bol šťastný, aby si dal život svojmu bratovi, to ide na vrchol a to je cena poľa. A vzhľadom na cenu tohto tábora berieme do úvahy aj určité váhanie.

Verím, že aj ten farmár, ktorý si uvedomil hodnotu toho poľa, mal chvíľu, keď váhal, váhal, pretože naozaj musel všetko predať, potom ho pohltila radosť a

aj my môžeme mať určité pochybnosti o kúpe tohto pokladu, pretože nemáme dôkazy.

Ani tento farmár si nemohol overiť všetko, čo sa pod ním skrýva, ale uvedomil si, že bolo, tak aj my môžeme mať chvíľu váhania, ale ak sme pochopili poklad, ktorým je evanjelium, ktoré je rozhodujúce pre úspech nášho života, potom sa nebojíme.

Na druhej strane, ako sa zachoval ten mladík, ktorému Ježiš povedal: "Predaj všetko", ktorý nemal odvahu dať všetko pre chudobných, pre núdznych, a - ako hovorí evanjelium: "odišiel zahalený do smútku."

Hľa, je to radosť, ktorá musí pohnúť tým, kto skutočne pochopil poklad, ktorý ponúka

Ježiš. Pozrime sa teraz na druhé podobenstvo

45 Aj nebeské kráľovstvo sa podobá kupcovi, ktorý ide hľadať krásne perly;

46 našiel cennú perlu, išiel, predal všetko, čo mal, a kúpil ju.

Pre východné národy boli perly najvzácnejšou a najkrajšou vecou, dokonca boli symbolom krásy. V hebrejčine je slovo pre perlu "*Pneninà*" a toto meno dostalo mnoho izraelských dievčat, nájdeme ho aj v Biblii: Samuelov otec mal "*Pneninà*" ako svoju druhú manželku.

Na rozdiel od toho, kto v tomto druhom podobenstve našiel poklad na poli náhodou, tu máme do činenia so znalcom krásy, ktorý ju neustále hľadá a nikdy nie je spokojný. Hlboko v srdci cíti, že existuje nejaká krása, dokonca väčšia, ako tá, ktorú doposiaľ našiel. Toto je náš príbeh.

Sme hľadači krásy, milujeme to, čo je krásne, a priznajme si, že nikdy nie sme skutočne spokojní. Hľadáme dokonalosť, dokonalosť, krásu. Koho tento predajca zastupuje?

Matúš vo svojom rozprávaní jasne hovorí o kresťanoch z jeho obcí v Antiochii: sú to Židia, ktorí majú v rukách krásnu perlu, múdrosť.

Už sme počuli, že v knihe Prísloví a v knihe Jób, keď sa hovorí o kráse izraelskej múdrosti, je prirovnávaná k perlám. Je to múdrosť, ktorá je krajšia ako perly.

Títo Židia, ktorí sa obrátili ku Kristovi, poznali múdrosť Egypta, národov starovekého Blízkeho východu a vedia, že sú to múdrosti, ktoré majú krásu, ale oni, oni majú perlu krajšiu ako všetky ostatné, tradíciu svojho národa, ktorá pochádza z Tóry, ten, kto sa odvoláva na múdrosť Tóry, bude krásneho človeka.

Čo robí muža krásnym? Kedy hovoríme, že je človek krásny? Nie podľa oblečenia, ktoré nosí, podľa tetovania, ale podľa hodnôt, ktoré stelesňuje, podľa jeho štedrosti, múdrosti, spravodlivosti, ochoty pomáhať tým, ktorí to potrebujú, a tejto múdrosti ho učí Tóra. Kto teda vlastní Tóru, vlastní zdroj krásy človeka.

Títo Židia, ktorí sa obrátili ku Kristovi, najprv verili, že majú múdrosť Tóry ako najvyššiu múdrosť, a keď sa ešte neobrátili, v hĺbke srdca cítili, že existuje ešte lepšia múdrosť, ba dokonca nesmierne lepšia ako múdrosť Tóry. Keď sa stretli s Kristom, objavili absolútnu krásu.

Je to príbeh Pavla, poznal krásu židovskej religiozity, ale keď našiel Krista, čo napísal Filipanom: "Vzdal som sa všetkých týchto vecí, dokonca ich považujem za odpad, aby som získal Krista."

Vieme, že sú aj takí, ktorí krásu nehľadajú, ktorí ju nemajú radi, ktorým je jedno, či sú krásni alebo škaredí.

Je mu to jedno, chce si užívať život, nech sa ostatní okolo neho trápia, pretože majú do činenia s nepríjemným, nezniesiteľným, sebeckým chlapom.

Ale ten, kto chce byť skutočným mužom, hľadá krásu, hľadá múdrosť, ktorá robí človeka krásnym. Môže ju hľadať v budhizme, v Konfuciovi, v humanizme a v týchto múdrostiach nájde veľa krásy, ale bude ju hľadať ďalej, pretože jeho srdce mu bude hovoriť, že existuje perla, krása, ešte väčšia múdrosť.

Nájde ju len vtedy, keď sa stretne s evanjeliom, Kristom a jeho blahoslavenstvami.

Je v nej krása, ktorá sa nebojí porovnania, pretože nemôže byť krajší človek ako ten, kto stelesňuje evanjelium, nemôže byť krajší človek ako ten, kto je ochotný položiť život aj za svojho nepriateľa, a v oboch podobenstvách, o poklade ukrytom na poli a o perle, sa zdôrazňuje naliehavosť, s akou sa musí kúpiť.

Pole aj perla stáli celý život. Tejto múdrosti, teda projektu Božieho kráľovstva, treba odovzdať celý život a nemožno strácať čas, pretože inak je život preč a nakoniec sa hrajú hry, a ak sa nehrali na túto múdrosť evanjelia, život je z veľkej časti stratený.

A teraz posledné podobenstvo, ktoré nám predstavuje záver nášho príbehu, v ktorom sme sa pustili do budovania Božieho kráľovstva.

47 Nebeské kráľovstvo je tiež ako sieť hodená do mora, ktorá zbiera všetky druhy rýb.

48 Keď je plná, rybári ju vytiahnu na breh, sadnú si, dobré ryby pozbierajú do košíkov a zlé vyhodia. 49 Tak to bude aj na konci sveta. Anjeli prídu, oddelia zlých od dobrých 50 a hodia ich do ohnivej pece, kde bude plač a škripanie zubami. 51 Pochopili ste všetky tieto veci?"

Odpovedali mu: "Áno." 52 A on povedal.

im: "Preto každý zákonník, ktorý sa stal učeníkom nebeského kráľovstva, je ako hospodár, ktorý vyberá zo svojho pokladu nové i staré veci.

Keď Ježiš povolal svojich učeníkov, zveril im veľké poslanie, poslanie rybárov, ktorí nelovia háčikom, ale sieťou, pretože ich úlohou je vytiahnuť z morských vôd, ktoré sú symbolom všetkých síl smrti, morálnej skazy, nespútaných vášní, zlej spoločnosti, drog a všetkého, čo človeku bráni žiť. Musia ľudí vyviesť z tohto stavu a vložiť ich do vody života, ktorou je Duch Kristov.

To je ich úloha, a keď vytiahnu sieť, čo v nej nájdu? Hneď odpovedáme: nájdu ryby, nájdu dobré ryby a zlé ryby, čo sú ľudia: zlé ľudia vyhodia a nechajú si len tie dobré.

Nuž, vymysleli sme si tento výklad: v podobenstve sa nespomínajú ryby... najprv sa nespomínajú ryby, pretože autor sa zámerne vyhýba tomuto termínu, pretože chce poukázať na ľudí vytiahnutých z mora a potom, pokračuje v texte tým, že *rybári začnú rozlišovať* a preklad hovorí: *dobré ryby od zlých*.

Nie je to tak. V texte sa hovorí: "*začínajú rozlišovať, oddeľovať dobré veci od skazených*".

To je význam slova sapros v prehnitej gréčtine, t. j. mŕtvy. Je tu niekoľko živých a niekoľko mŕtvych - nehovorí, že je tu niekoľko živých a niekoľko mŕtvych rýb, niekoľko živých a niekoľko mŕtvych ľudí, hovorí, že je tu táto skutočnosť, že je tu niekoľko dobrých a niekoľko zhnitých... to je to, čo je v sieti.

V Cirkvi sa treba zmieriť s touto skutočnosťou, treba pokojne žiť s touto cirkevnou realitou, uvedomiť si, že aj vytrhnutí z pohanstva ľudia v sebe vždy zanechávajú niečo dobré, niečo krásne a niečo skazené, niečo mŕtve.

Pozor, nehovoríme o ľuďoch, ktorí sú krásni, úplne krásni, a o iných, ktorí sú úplne mŕtvi, prehnutí! Nie je to tak: v každom človeku je prítomné to krásne aj to skazené.

Preto Cirkev tvoria ľudia, a preto v nej môžeme nájsť len to dobré, ale aj to zlé, mŕtve, prehnuté z nášho života.

Je to tá, ktorú budujeme, keď sa oddávame pudom kúkoľ, ktorý je prítomný v každom človeku. Aj keď vás vytiahnu z morských vĺn a vstúpíte do cirkevného spoločenstva, vždy vo vás bude prítomný kúkoľ, ktorý bude prinášať tieto plody smrti. V každom z nás je tá krásna časť, ktorú život vybudoval, keď nasledujeme podnety ducha, hlas Božieho dieťaťa v nás.

Takže existujú dve skupiny ľudí, samozrejme, je pravda, že krásna a prehnutá časť sa v ľuďoch prejavujú v rôznom pomere, ale berme do úvahy, že sú prítomné v každom z nás.

Aké je poslanstvo tohto podobenstva? Autor evanjelia je pastierom duší, záleží mu na živote jeho spoločenstiev a uvedomuje si, že počiatočný zápal, ktorý ho charakterizoval v prvých desaťročiach, vyprchal. Mnohí kresťania v komunitách sa cítia dobre, že sú pokrstení, a svoje krstné záväzky berú na ľahkú váhu, prispôsobujú sa správaniu, ktoré zodpovedá pohanskému životu. Skrátka, viac ako dobrá pšenica sa v nich začína objavovať burina a Matúš sa cíti povinný otriasť týmito spoločenstvami, a aby to urobil, používa jazyk, ktorému veľmi dobre rozumejú, a uchýľuje sa k apokalyptickým obrazom: anjeli, horiaca pec, plač a škrípanie zubami.

Čo znamená tento pastier duší? Svojim zhromaždeniam hovorí: Dávajte si pozor, pretože aj keď ste boli vytiahnutí z vody, aj keď patríte do kresťanského spoločenstva - a mali ste šťastie, že ste zostali v tejto sieti - váš život môže byť stále prehnutý, váš život sa môže skončiť plačom a škrípaním zubov, teda neúspechom.

Nemusíte byť krásnymi ľuďmi, ktorých formuje evanjelium, ale mŕtvymi, "*sapros*", prehnutými ľuďmi.

Vnútri kresťanského spoločenstva - hovorí podobenstvo - je však šťastie, sú tam anjeli.

Sú to tí, ktorí sa snažia, aby si každý uvedomil, v akom stave sa nachádza, vyzývajú ho, aby sa zamyslel, aby hodnotil svoj život nie podľa kritérií tohto sveta, ľudských kritérií, ale vo svetle evanjelia.

Sú to anjeli, ktorí každého volajú späť, pretože na konci života hrozí nebezpečenstvo vlastného zlyhania. Tu je obraz plaču a škrípania zubami.

Každý je povolaný byť anjelom v spoločenstve, aby vykonával túto službu múdrosti evanjelia, a napokon je tu obraz horiacej pece, ohňa, ktorý spáli všetku hnilobu, ktorá je v celom živote vybudovanom podľa darebáctva.

Je to predovšetkým hrozba evanjelistu Matúša, ktorý nám všetkým pripomína, že by bolo veľmi bolestné, keby veľká časť alebo dokonca takmer celý náš život zhorel, pretože bol postavený na iných hodnotách, ktoré nie sú hodnotami Otca.

V tomto podobenstve je hrozba. Ale pre každého z nás je tu veľká a šťastná správa, že tá krásna časť, ktorá je prítomná v každom človeku, bude prijatá do Otcovho kráľovstva.

Všetko zlo bude strávené ohňom stretnutia s nekonečnou láskou nebeského Otca: to je posledná časť tejto kapitoly.

Tento záver je veľmi krásny, pretože je to podpis evanjelistu Matúša, ktorý hovorí: "Som zákonník, rabín, ktorý sa stal učeníkom nebeského kráľovstva a viem pochopiť krásu starobylej múdrosti, Tóry, a som ten, kto objavil krásu vzácnej perly, ktorou je Božie kráľovstvo."